AİLENİN FAZİLETİ VE DEĞERİ

- Evlenme ve aile hayatı; eşlerin hem düzenli ve meşru tarzda cinsel ihtiyaçlarını karşılamasına, böylece neslin devam ettirilmesine, hem de birbirlerine maddî ve manevî destek olarak hayat arkadaşlığı kurmasına vesile olduğundan çok yönlü yarar ve hikmetler taşır.

- **وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ**

- ***Kaynaşmanız için size kendi (cinsi)nizden eşler yaratıp aranızda sevgi ve merhamet peydâ etmesi de O'nun (varlığının) delillerindendir. Doğrusu bunda, iyi düşünen bir kavim için ibretler vardır.***[1]

---

[1] Rum, 30/21.

- Sevgili Peygamberimiz şöyle buyurmuştur:
- إِنَّ الرَّجُلَ إِذَا نَظَرَ إِلَى امْرَأَتِهِ ونَظَرَتْ إِلَيْهِ نَظَرَ اللهُ إِلَيْهِمَا نَظْرَةَ رَحْمَةٍ فَإِذَا أَخَذَ بِكَفِّهَا تَسَاقَطَتْ ذُنُوبُهُمَا مِنْ خِلَالِ أَصَابِعِهِمَا
- *"Erkek hanımına sevgi ve şefkatle bakar, hanımı da ona sevgi ve şefkatle bakarsa Yüce Allah onlara rahmetiyle bakar. Erkek hanımının elini tutarsa parmaklarının arasından günahları dökülür.“*[2]

[2] Nebhani, El-Fethu’l-Kebir.

Aile Sorumluluğu:

- Rasulullah buyurdu ki:
- كُلُّكُمْ رَاعٍ وَكُلُّكُمْ مَسْئُولٌ فَالْإِمَامُ رَاعٍ وَهُوَ مَسْئُولٌ وَالرَّجُلُ رَاعٍ عَلَى أَهْلِهِ وَهُوَ مَسْئُولٌ وَالْمَرْأَةُ رَاعِيَةٌ عَلَى بَيْتِ زَوْجِهَا وَهِيَ مَسْئُولَةٌ
- *Hepiniz çobansınız ve sorumlusunuz. İmam (Yönetici) çobandır ve sorumludur. Erkek çobandır ve ailesinden sorumludur. Kadın çobandır ve eşinin evinden sorumludur…*[3]

[3] Buhari.

Eşlere İyi Davranmak:

- Rasulullah buyurdular ki:
- خَيْرُكُمْ خَيْرُكُمْ لِأَهْلِهِ، وَأَنَا خَيْرُكُمْ لِأَهْلِي
- *En hayırlınız ailesi için hayırlı olandır. Bana gelince, ben aileme karşı en hayırlı olanınızım.*[4]

[4] İbn Mace.

- Rasulullah buyurdu ki:
- فَقَالَ أَلَا وَاسْتَوْصُوا بِالنِّسَاءِ خَيْرًا فَإِنَّمَا هُنَّ عَوَانٌ عِنْدَكُمْ لَيْسَ تَمْلِكُونَ مِنْهُنَّ شَيْئًا غَيْرَ ذَلِكَ ...
- أَلَا إِنَّ لَكُمْ عَلَى نِسَائِكُمْ حَقًّا وَلِنِسَائِكُمْ عَلَيْكُمْ حَقًّا ....
- *Ey insanlar! Kadınların haklarına riayet etmenizi ve bu hususta Allah'tan korkmanızı size tavsiye ederim. Siz kadınları Allah emaneti olarak aldınız. Onların iffet ve ismetlerini Allah adına söz vererek helal edindiniz.*
- *Sizin kadınlar üzerinde haklarınız, onların da sizin üzerinizde hakları vardır.*[5]

[5] Tirmizi.

- Rasulullah buyurdular ki:
- إِنَّ مِنْ أَكْمَلِ الْمُؤْمِنِينَ إِيمَانًا، أَحْسَنَهُمْ خُلُقًا، وَأَلْطَفَهُمْ بِأَهْلِهِ
- *"Mü'minlerin imanca en mükemmel olanı, ahlâkça en güzel olanı ve aile fertlerine yumuşak davrananıdır."*[6]

******

- Rasulullah buyurdular ki:
- إِلَامَ يَجْلِدُ أَحَدُكُمُ امْرَأَتَهُ جَلْدَ الْأَمَةِ؟ وَلَعَلَّهُ أَنْ يُضَاجِعَهَا مِنْ آخِرِ يَوْمِهِ
- *Cariyeyi değnekle dövercesine ne zamana kadar bazılarınız karılarını değnekle dövecek (yâni bu âdeti sürdürecek)tir? Halbuki döven adamın, dövdüğü karısının yatağına aynı günün sonunda girmesi umulur.*[7]

---

[6] İbn Hanbel.

Aileye Fertlerine Yapılan Harcama Sadakadır

- Rasulullah buyurdu ki:
- إِذَا أَنْفَقَ الْمُسْلِمُ نَفَقَةً عَلَى أَهْلِهِ وَهُوَ يَحْتَسِبُهَا كَانَتْ لَهُ صَدَقَةً
- *"Herhangi bir müslümân kendi ev halkına -Allah'ın rızâsını kastederek- infâk ederse, bu infâk o müslümân için bir sadaka olmuştur"*[8]

---

[7] İbn Mace.
[8] Buhari.

- Rasulullah buyurdu:

- دِينَارٌ أَنْفَقْتَهُ فِى سَبِيلِ اللَّهِ وَدِينَارٌ أَنْفَقْتَهُ فِى رَقَبَةٍ وَدِينَارٌ تَصَدَّقْتَ بِهِ عَلَى مِسْكِينٍ وَدِينَارٌ أَنْفَقْتَهُ عَلَى أَهْلِكَ أَعْظَمُهَا أَجْرًا الَّذِى أَنْفَقْتَهُ عَلَى أَهْلِكَ

- *“Allah yolunda harcadığın bir dinar, bir köleyi azat etmek için kullandığın bir dinar, bir fakire sadaka olarak verdiğin bir dinar ve ailen için harcadığın bir dinar. Bunların sevap olarak en büyüğü ailen için harcadığın dinardır.”*[9]

---

[9] Müslim.

Aile Kurmanın Önemi

- Peygamberimiz buyuruyor:

- يَا مَعْشَرَ الشَّبَابِ مَنِ اسْتَطَاعَ الْبَاءَةَ فَلْيَتَزَوَّجْ ، فَإِنَّهُ أَغَضُّ لِلْبَصَرِ ، وَأَحْصَنُ لِلْفَرْجِ ، وَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَعَلَيْهِ بِالصَّوْمِ ، فَإِنَّهُ لَهُ وِجَاءٌ

- *“Gençler, içinizden evlenmeye gücü yeten evlensin. Zira evlenmek gözü (haramdan) daha çok yumdurucu, iffeti daha çok koruyucudur. Gücü yetmeyen ise oruç tutsun, çünkü orucun şehveti kıran bir özelliği vardır.”*[10]

---

[10] Buhari, Müslim.

Ailede Huzursuzluk:

- Rasulullah buyurdu ki:

- لَا يَفْرَكْ مُؤْمِنٌ مُؤْمِنَةً إِنْ كَرِهَ مِنْهَا خُلُقًا رَضِيَ مِنْهَا آخَرَ

- *“Mü’min bir erkek, mü’min bir kadını kin beslemesin. Onun bir huyunu beğenmezse, bir başka huyunu beğenir.’’*[11]

---

[11] Müslim.

Ailede Huzur Kaynağı Kanaat

- Rasulullah buyurdu: *“...Bir zaman gelecek, kişinin helaki, karısının ve çocuklarının elinden eğer onlar yoksa, anne-babasının elinden eğer onlar da yoksa akrabalarının veya komşularının elinden olacaktır.”*
- Bu nasıl olacak? diye sorulunca Rasulullah şöyle cevap verdi:
- يُعَيِّرُونَهُ بِضَيْقِ الْمَعِيشَةِ وَيُكَلِّفُونَهُ مَا لَا يُطِيقُ فَعِنْدَ ذَلِكَ يُورِدُ نَفْسَهُ الْمَوَارِدَ الَّتِي يَهْلِكُ فِيهَا
- *Bunlar onu fakirlikle ayıplarlar ve gücünün yetmediği şeyleri kendisinden isterler. Adam bu sebeple tehlikeli işlere girerek dini gider ve kendisi de helak olur.”*[12]

---

[12]Beyhaki, ez-Zühdü’l-Kebir.

- Peygamber Efendimiz bir bayram günü musallaya/namazgâha çıktığında kadınların yanına uğrayıp şöyle dedi:
- يَا مَعْشَرَ النِّسَاءِ تَصَدَّقْنَ ، فَإِنِّى رَأَيْتُكُنَّ أَكْثَرَ أَهْلِ النَّارِ
- *"-Ey kadınlar topluluğu! Sadaka veriniz. Zira ben sizin çoğunuzu cehennem ehli olarak gördüm."*
- فَقُلْنَ وَبِمَ ذَلِكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ
- Kadınlar: "- Ey Allah'ın Rasûlü! Hangi sebepten bizim çoğumuz cehennemlik oluyoruz?" diye sordular. Allah Rasûlü şöyle cevap verdi:
- قَالَ: تُكْثِرْنَ اللَّعْنَ وَتَكْفُرْنَ الْعَشِيرَ
- *"Çok lanet edersiniz ve beraber yaşadığınız eşlerinizin nimetlerine karşı nankörlük edersiniz."*[13]

---

[13] Buhari.

Aile Fertlerinin Birbiri Üzerindeki Hakları:

- Peygamberimizin sütkardeşi olan Osman b. Maz'ûn dünyadan el etek çekmeye karar vermişti. Hatta kendisini ibadete öylesine adamıştı ki, bakımlı bir hanım olan eşi Havle'yi bile gözü görmez olmuştu.

- Havle'nin dağınık ve mutsuz görünümü Peygamber Efendimizin dikkatini çekince Hz. Âişe'ye bunun sebebini sormuş, o da eşinin bütün günü oruçla ve bütün geceyi namazla geçirmesinden dolayı Havle'nin, eşi olmayan bir kadın gibi kendini bıraktığını anlatmıştı. Bunun üzerine de Peygamber Efendimiz Osman'ı yanına çağırarak, *“Yoksa benim hayat tarzımdan yüz mü çevirdin?”* diye çıkıştıktan sonra inananları dengeli bir hayata çağıran şu cümleleri tekrarlamıştı:

- فَإِنِّي أَنَامُ وَأُصَلِّي وَأَصُومُ وَأُفْطِرُ وَأَنْكِحُ النِّسَاءَ فَاتَّقِ اللَّهَ يَا عُثْمَانُ فَإِنَّ لِأَهْلِكَ عَلَيْكَ حَقًّا وَإِنَّ لِضَيْفِكَ عَلَيْكَ حَقًّا وَإِنَّ لِنَفْسِكَ عَلَيْكَ حَقًّا فَصُمْ وَأَفْطِرْ وَصَلِّ وَنَمْ

- *"Ben hem uyurum, hem namaz kılarım. Bazen oruç tutarım, bazen de tutmam. Kadınlarla da evlenirim. Allah'tan kork ey Osman! Bilesin ki, ailenin senin üzerinde hakkı var, misafirinin senin üzerinde hakkı var, vücudunun senin üzerinde hakkı var. Bazen oruç tut, bazen tutma, biraz namaz kıl biraz da uyu!"*[14]

[14] İbn Hanbel, VI, 267.

Peygamber Efendimizin Aile Hayatı:

- Hz. Aişe'den, ev içinde Peygamberimizin davranışlarından sorulduğunda şu bilgiyi vermiştir:
- "Hz. Peygamber, evine girdiği zaman insanlardan herhangi biri gibi tevazu ile davranırdı. Kendi elbisesinin söküğü ile meşgul olur, koyunları eli ile sağar, eşlerine ev işlerinde gerekli hallerde yardımcı olurdu. Çarşıya, pazara gider, bizzat alış-veriş yapar ve aldığı şeyleri kendisi taşırdı. Ashab-ı Kiram; "İzin verin de biz taşıyalım" dediklerinde, "Herkes kendi yükünü kendi taşısın" buyururdu.[15]

---

[15] Tirmizi.

- Rasulullah Efendimiz, hizmetçisiyle yemek yer, onlarla oturup sohbet ederdi. Gelen misafirlerine kendisi hizmet ederdi. Habeş kralı tarafından bir heyet gönderilmişti. Onlara bizzat hizmet etmeğe başladığını gören ashabı:
- "Ey Allah'ın Rasulü! Siz bırakın biz hizmet edelim, dediler. Hz. Peygamber şu cevabı verdi:
- *"Bunlar bizim ashabımıza ikram ettiler. İlk muhacirleri hoş karşıladılar. Ben onlara bunun karşılığını bizzat vermek isterim."*

- Hz. Peygamber aile fertlerinin eğlenme ve dinlenme gibi ihtiyaçlarını karşılar, meşru eğlencelerden onları yararlandırmaya çalışırdı. Ramazan ve kurban bayramı merasimlerine kızlarını ve hanımlarını da götürürdü. Nitekim, bir bayram günü, Habeşliler tarafından oynanan kalkan ve mızrak oyununu eşi Hz. Aişe, omzuna dayanarak birlikte seyretmişlerdi. Yine Hz. Aişe'nin hane-i saadette muganniye kızlara bazı ezgiler söyletmesine ses çıkarmamıştır.[16]

******

- Hz. Peygamber'e göre kişinin ailesiyle geçirdiği vakit, boşa harcanmış bir zaman değildir. Hz. Peygamber, insanlara, bildiğini anlatacağı ilk kişilerin aile fertleri olduğunu öğretmiştir. O, kendisine gelen heyetlere: *"Ailenize dönün ve onlara öğrendiklerinizi öğretin"* derdi.

---

[16] Buhari.

Aile Toplumun Temelidir

- Mehmet Akif ailenin toplum açısından önemini bir şiirinde şöyle dile getiriyor:

Lâkin Allah etmesin, bir düşse şayet âilat,

En kavi kollarla kalkamaz imkanı yok,

Kim ki kalkar der, onun hayvan kadar iz'anı yok.

Ailenin Değeri:

- Almanya'da ziraat doktorası yapan bir kardeşimiz diyor ki, Türkiye'ye döneceğim zaman yanında çalıştığım Alman profesör, evinde bir ziyafet verdi. Bana dedi ki:
- -Sanırım Almanya gözünü kamaştırdı.
- -Ben de: "Doğrusu öyle, hakikaten hayran oldum, yani fabrikalarınıza, iş hayatınıza, trafik düzeninize, ormanlarınıza hayran oldum. Hakikaten gözüm kamaştı." dedim.
- Alman profesör:
- -Bırak bunu, bırak bunlar gözünü kamaştırmasın, sizde bir servet var, sizde bir devlet var, biz onu kaybettik "diyor. "Biz onu kaybettik, sizde o yaşıyor. O da ailedir".

- Dede Korkut, öğütlerinde şöyle demektedir:
- “Hesap gününde Cuma güzel, Cuma gününde hutbe güzel, kulak verip dinleyince ümmet güzel, minarede ezan okuyunca müezzin güzel, dizini bastırıp oturunca helalli güzel. Şakağında ağarsa baba güzel, ak sütünü doya doya emzirse ana güzel, sevgili kardeş güzel, yan tarafta yapılsa gelin odası güzel, hiç birine benzemedi cümle alemleri yaratan Allah güzel.”

<u>Batı’da Aile</u>

- Alvin TOFLAR sosyolog diyor ki:
- -Amerikan toplumunda şehirlerde her dört çocuktan biri kırsal kesimde her yedi çocuktan biri, İngiltere de ise her on çocuktan biri ya ananın ya da babanın yanında yaşıyor.”